

БЕЗБЕДНОСТ



ТЕОРИЈСКО СТРУЧНИ ЧАСОПИС

МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

UDK 343+351.74./75(05)
YU ISSN 0409-2953

БЕОГРАД
Година LVIII

1
2016

БЕЗБЕДНОСТ
Часопис Министарства унутрашњих послова
Републике Србије

УРЕДНИШТВО

Проф. др **Бобан Милојковић**, редовни професор Криминалистичко-полицијске академије,
Проф. др **Миливој Допсај**, ванредни професор Факултета спорта и физичког васпитања Уни-
верзитета у Београду,
Проф. др **Драгана Коларић**, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије,
Проф. др **Тијана Шурлан**, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије,
Проф. др **Бојан Милисављевић**, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду,
Доц. др **Миле Шикман**, начелник Управе за полицијско образовање Министарства унутрашњих
послова Републике Српске,
Доц. др **Младен Милошевић**, доцент Факултета безбедности Универзитета у Београду,
Дијана Хркаловић, секретар Управе криминалистичке полиције Министарства унутрашњих
послова Републике Србије,
Доц. др **Александар Ђорђевић**, помоћник команданта Жандармерије, Министарства
унутрашњих послова Републике Србије,
Др **Божидар Оташевић**, начелник Одељења за развој људи и организације Министарства
унутрашњих послова Републике Србије,
Доц. др **Синиша Достих**, шеф Одсека за истраживачки рад и издавачку делатност, Одељења за
стручно образовање и обуку Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Др **Жељко Нинчић**, начелник Одељења за посебне акције, интервентне јединице полиције,
одбрамбене припреме и састав помоћне полиције, Управа полиције, Министарства унутрашњих
послова Републике Србије,
Др **Владимир Урошевић**, послови сузбијања електронског криминала у Служби за борбу против
организованог криминала, Управа криминалистичке полиције Министарства унутрашњих послова
Републике Србије,
Др **Наташа Радосављевић-Стевановић**, Национални криминалистичко-технички центар
Министарства унутрашњих послова Републике Србије,
Др **Владимир Шебек**, Служба за криминалистичко-обавештајне послове и прикривене иследнике
Одељење за криминалистичко-обавештајне послове, Управа криминалистичке полиције
Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Др Божидар Оташевић

УРЕДНИК

Јасмина Владисављевић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Милена Јовановић

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Весна Анђелић-Николенцић

АДРЕСА УРЕДНИШТВА:

Булевар Зорана Ђинђића 104
телефон: 011/3148-734, 3148-739
телефакс: 011/3148-749
e-mail: upobr@mup.gov.rs

ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ ТРИ ПУТА ГОДИШЊЕ

ТИРАЖ: 1000 примерака

ШТАМПА: Занатска задруга „Универзал“ Чачак

Ул. Браће Глишића бр. 7

PDF верзија часописа доступна је на адресама:

<http://www.mup.gov.rs/>

<http://prezentacije.mup.gov.rs/upravaobrazovanje/bezbednost.html>

САДРЖАЈ

ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РАДОВИ

Никола Б. ПОПОВИЋ	5	„Заблуде“ о тероризму младобосанаца
Проф. др Саша МИЈАЛКОВИЋ	24	Изазови идентитета у контексту терористичких напада „Париз 2015“

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАДОВИ

Проф. др Срђан ЂОРЂЕВИЋ Никола ИВКОВИЋ	67	Тероризам као негација демократије и напад на уставно уређење
Др Андриана ЈОВАНОВИЋ Проф. др Душица ПАВЛОВИЋ	83	Brain fingerprinting у судским споровима
Проф. др Жељко НИКАЧ Бранко ЛЕШТАНИН	104	Кратак осврт на новеле у Закону о полицији
Проф. др Иван ЈОКСИЋ	129	Малолетнички затвор у пенитенцијарној пракси
Др Жарко ЛЕКИЋ	146	Значај форензичког рачуноводства у расветљавању криминалних активности и решавању спорова између привредних субјеката
Мр Милош ТАКИЋ	167	Форензичко вештачење честица насталих након опалења ватреног оружја
Мр Едита ХАСКОВИЋ	185	Америчка обавјештајна заједница након краја Хладног рата: редефинирање приоритета
Мр Биљана ТОМИЋ Мирослав ЈАКШИЋ	206	Неки од видова међудржавне привредне сарадње – кључ за решење проблема преоптерећености српских затворских капацитета?

CONTENTS

ORIGINAL SCIENTIFIC PAPERS

Nikola B. POPOVIĆ	5	“Misconceptions” about Terrorism of Young Bosnians
Prof. Saša MIJALKOVIĆ, PhD	24	Challengesto Identity in the Context of Terrorist Attack in Paris 2015

REVIEW PAPERS

Prof. Srđan ĐORĐEVIĆ, PhD Nikola IVKOVIĆ	67	Terrosim as a negation of democracy and an attack on the constitutional order
Andriana JOVANOVIĆ, PhD Prof. Dušica PAVLOVIĆ, PhD	83	Brain fingerprinting in litigation
Prof. Željko NIKAČ, PhD Branko LEŠTANIN	104	Brief review of novelties in the Serbian police law
Prof. Ivan JOKSIĆ, PhD	129	Imprisonment of juvenile offenders (legal framework and practical experience)
Žarko LEKIĆ, PhD	146	Significance of Forensic Accounting in Detecting Criminal Activities and Resolving Disputes between Economic Subjects
Miloš TAKIĆ, MA	167	Forensic expertise of gunshot residues
Edita HASKOVIĆ, MA	185	US Intelligence Community After the End of the Cold War: Redefined Priorities
Biljana TOMIĆ, MA Miroslav JAKŠIĆ	206	Some Forms of International Economic Cooperation as a Key to Resolving the Problem of Overcrowded Penitentiary Facilities in Serbia

Проф. др *Жељко НИКАЧ**,
КПА Београд
Бранко ЛЕШТАНИН,
МУП Републике Србије, ПУ у Краљеву

UDK – 351.74/75(497.11)(094.5)

Прегледни научни рад

Примљен: 04.4.2016.

Ревизија: 23.5.2016.

Датум прихватања: 14.6.2016.

Кратак осврт на новеле у Закону о полицији**

Анстракт: Нови Закон о полицији иако носи такав назив и регулише организацију Полиције и комплементарна питања, не односи се само на полицију. Закон је уредио битне појединости из домена државне управе у области унутрашњих послова и организацију МУП-а у целини, његове надлежности и права и обавезе свих запослених у Министарства. Закон је такође увео нека нова полицијска овлашћења, осавременио већ постојећа и увео новине у области употребе средстава принуде. Радноправне одредбе детаљно регулишу рад, радне односе, организацију процеса рада и друга питања из ове области. Посебна пажња у закону посвећена је јачању морала, интегритета запослених у Министарству и борби против корупције. Нови Закон о полицији је класичан тип нормативноправног акта о полицији али уз значајно осавремењена решења која стављају акценат на: поштовање и заштиту људских - мањинских права и грађанских слобода, нове елементе полицијске етике, управљање људским ресурсима, конкурсе у радним односима, механизме борбе против корупције и јачање интегритета и контролу рада свих запослених у МУП-у. Своју пуну примену, као и сваки други системски пропис, овај закон дожи-

* zeljko.nikac@kpa.edu.rs

** Рад је настао и као резултат активности на интерном научно-истраживачком пројекту КПА *Управљање полицијском организацијом у спречавању и сузбијању претњи безбедности у Републици Србији*, циклус научних истраживања 2015-2019.

веће доношењем свих подзаконских аката који ће ближе уредити поједине области.

Кључне речи: Закон о полицији, полиција, полицијске мере и радње, полицијска овлашћења, контрола рада и радни односи.

Увод

Република Србија се на путу приступања Европској унији (ЕУ), између осталог, обавезала да изврши реформу државне управе у коју спада и МУП и Полиција као његов најважнији део. Борба против организованог криминала и корупције представља једну од најважнијих тачака у предприступним преговорима са ЕУ. Преговарачка поглавља бр. 24 (правда, слобода и безбедност) и бр. 23 (реформа правосуђа и основна права) захтевају увођење одређених нових начина рада у полицији. Посебна пажња приликом израде текста Закона о полицији била је усмерена на развој новог модела организације и начина рада полиције, који је већ одавно прихваћен у развијеним земљама, а код нас је успостављен као израз реформских опредељења МУП-а и Дирекције полиције. То се посебно односи на јачање концепта рада полиције у заједници (енгл. *Community policing*) и увођење полицијско обавештајног модела (скр. ПОМ, енгл. *Intelligence Led Policing – ILP*).

Безбедносна заштита живота, људских и мањинских права и грађанских слобода, заштита имовине и подршка владавини права спадају у корпус основних задатака полиције у демократском друштву. Полиција свуда у свету се суочава са бројним изазовима у заштити живота и имовине, на пословима и задацима обезбеђења сигурости у заједници и сл. Полицијски службеници се суочавају са све већим захтевима, укључујући нове појавне облике криминала, смањење буџета и ограничење ресурса (материјалних и људских). Ситуација се додатно компликује услед чињенице да се домаће и међународно социјално-економско, политичко и криминално окружење брзо мењају. Да би успешно обезбедили најефикаснији могући сервис, полиција мора да користи врхунску

технологију и системе, као и да проналази нове моделе рада у циљу превазилажења ових проблема¹.

Место, улога и задаци полиције према позитивном праву

Устав РС, као *lex generalis*, прописује опште оквире за рад и поступање законодавне, извршне и судске власти, па у том смислу и МУП-а и полиције. Као највиши правни акт Републике Србије, између осталог, посебно истиче општеприхваћена правна начела развијеног света о концепту поделе власти, затим људским и мањинским правима и слободама, владавину права, законитост у раду државних органа, једнакост свих грађана пред законом, равноправност, забрану дискриминације и др.

Претходни Закон о полицији² је по први пут на јасан и недвосмислен начин одредио место, улогу и задатке полиције у односу на МУП, грађане, заједницу, друге државне органе и остале чиниоце из сектора јавне безбедности као и овлашћења полицијских службеника. Од других закона по важности посебно издвајамо *Закон о министарствима*³ који у чл. 11 прописује да МУП обавља послове државне управе који се односе на:

- 1) заштиту живота, личне и имовиске безбедности грађана;
- 2) спречавање и откривање кривичних дела и проналажење и хватање учинилаца кривичних дела и њихово привођење надлежним органима;
- 3) одржавање јавног реда и мира;
- 4) пружање помоћи у случају опасности;
- 5) обезбеђивање зборова и других окупљања грађана;
- 6) обезбеђивање одређених личности и објеката, укључујући и страна дипломатска и конзуларна представништва на територији РС;
- 7) безбедност, регулисање и контролу саобраћаја на путевима;

¹ Шире: Зекавица, Р., Кешетовић, Ж., *Легитимитет полиције у Србији*, НБП – Журнал за криминалистику и право, бр. 3/15, Београд, 2015, стр. 19-24

² Шире: Милетић С, *Коментар Закона о полицији*, Службени гласник, Београд, 2009.

³ *Службени гласник РС* бр.44/2014, 14/2015, 54/2015 и 96/2015 – др. закон

- 8) безбедност државне границе и контролу преласка границе и кретања и боравка у граничном појасу;
- 9) боравак странаца;
- 10) илегалне миграције;
- 11) азил;
- 12) промет и превоз оружја, муниције, експлозивних и одређених других опасних материја;
- 13) испитивање ручног ватреног оружја, направа и муниције;
- 14) склоништа;
- 15) заштиту од пожара;
- 16) држављанство;
- 17) јединствени матични број грађана;
- 18) електронско вођење података о личности;
- 19) пребивалиште и боравиште грађана;
- 20) личне карте;
- 21) путне исправе;
- 22) управно решавање у другостепеном поступку по основу прописа о избеглицама;
- 23) међународну помоћ и друге облике међународне сарадње у области унутрашњих послова, укључујући и реадмисију;
- 24) стварање услова за приступ и реализацију пројеката из делокруга МУП-а који се финансирају из средстава претприступних фондова ЕУ, донација и других облика развојне помоћи;
- 25) обучавање кадрова,
- 26) као и друге послове одређене законом.

Нови *Закон о полицији* у чл. 3 дефинише полицију као централну организациону јединицу МУП-а која у обављању унутрашњих, односно полицијских послова, штити и унапређује безбедност грађана и имовине, поштујући *Уставом* зајемчена људска и мањинска права и слободе и друге заштићене вредности у демократском друштву, уз могућност на *Уставу* и закону засноване употребе средстава принуде. Упоредно-правном анализом ове дефиниције са одређењем из старог закона којом је полиција дефинисана као “заокружена област рада МУП-а за коју се оснива Дирекција полиције”, неспорно је да је полиција знатно боље и јасније категоријално-појмовно одређена.

Поред закона веома значајну улогу за рад Полиције имају и подзаконски акти којима се поједине области ближе уређују и, наравно, извршава *Закон о полицији*. Један од најзначајних правних аката је раније донет *Кодекс полицијске етике*⁴ који суштински представља *Европски кодекс полицијске етике* – Препорука бр. 10 (2001). Велики је значај интерних аката МУП-а односно упутстава и обавезних инструкција које доноси министар и које не производе правно дејство на грађане, већ само у односу на полицијске службенике и представљају правила професије и струке. У пракси се одомаћио појам преузет из војне терминологије под називом “правила службе” (ПС), као што су нпр. *Обавезна инструкција о оперативном раду полиције*, *Упутство о информисању и извештавању и др.*

Нови Закон о полицији

Разлози за доношење закона

Након доношења претходног Закона о полицији (2005)⁵ у правни систем Републике Србије уведен је значајан број нових правних механизма и института. У том смислу даље се наставило усвајањем новог *Законика о кривичном поступку* (ЗКП),⁶ Закона о прекршајима,⁷ *Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица*,⁸ Закона о заштити државне границе⁹ и др. Прихваћено је и више препорука независних регулаторних тела (Повереник за заштиту равноправности, Повереник за информације од јавног значаја, Заштитник грађана и др.), посебно у делу који се односи на полицијске послове и полицијска овлашћења.

Новим *Законом о полицији*¹⁰ извршено је усклађивање са наведеним прописима и препорукама.¹¹

⁴ *Сл.гласник РС* бр. 92/06.

⁵ *Сл.гласник РС* бр. 101/05, 63/09 – одлука УС, 92/11 и 64/15.

⁶ *Сл.гласник РС* бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/14.

⁷ *Сл.гласник РС* бр. 65/13.

⁸ *Сл.гласник РС* бр. 85/05.

⁹ *Сл.гласник РС* бр. 97/08 и 20/15 – др. закон

¹⁰ *Сл.гласник РС* бр. 06/16.

Закон о полицији донет је у време најављених мера рационализације државне управе које спроводи Влада. МУП је такође обухваћен до сада спроведеним мерама, које су нашле свој одраз у закону. Наиме, протеклих месеци интензивно се радило на проналажењу механизма чијом применом је могуће да се унутар задатог система остваре одређене уштеде у раду МУП-а. Нарочита пажња посвећена је очувању функционалног безбедносног система, са свим његовим аспектима. Самим тим, у *Закону* су интегрисане правне основе за реорганизацију унутар МУП-а којом ће се постићи неколико циљева.

Очекује се да ће одредбе новог *Закона о полицији* у потпуности бити у складу са новим прописима о програмском буџету и да ће довести до прерасподеле средстава унутар МУП-а на приоритетне области и послове чије квалитетно и адекватно финансирање доводи до јачања система безбедности.¹²

Систематика новог Закона о полицији

Нови *Закон о полицији*¹³ има укупно XV одељака и 258 чланова што је нешто више у односу на претходни Закон о полицији,¹⁴ што је разумљиво јер постоје нове области друштвеног живота које регулише и детаљаније обрађује поједина наведена питања. У тексту новог *Закона о полицији* прихваћена је следећа *правна систематика* одељака и то:

Део I: *Основне одредбе* (чл. 1–7) обухвата норме којима се дефинише предмет закона, појам унутрашњих и полицијских послова и начела рада Полиције.

Део II: *Организација и надлежност Министарства* (чл. 8–14) је посвећен организацији, надлежностима и пословима МУП-а.

Део III: *Сарадња са другим субјектима* (чл. 15–21) је одељак у којем се уређује сарадња полиције са осталим субјектима:

¹¹ <http://www.parlament.gov.rs/akti/zakoni-u-proceduri/zakoni-u-proceduri.1037.html>

¹² *Ibid.*

¹³ Оп. цит. у нап.10.

¹⁴ Оп. цит. у нап.5.

Ранији Закон о полицији је имао укупно XI одељака и 199 чланова.

службама безбедности, другим државним органима и грађанима, са тужилаштвом и судом, те међународна сарадња и ангажовање.¹⁵

Део IV: *Организација и надлежност Полиције* (чл. 22-29) уређује надлежност Дирекције полиције, концепт и модел рада Полиције у заједници,¹⁶ поступање полиције у случају насиља у породици и поступање у стању повећаног ризика.

Део V: *Полицијски послови* (чл. 30-46) уређује врсте полицијских послова, циљ и начела за обављање полицијских послова; стандарде полицијског поступања (националне и међународне); полицијско обавештајни модел; заштиту права и пружање правне помоћи грађанима; права и дужности полицијских службеника у обављању полицијских послова; кодекс полицијске етике; понашање и међуљудске односе запослених у МУП-у.

Део VI: *Полицијске мере и радње* (чл. 47-63) прописује да су полицијске мере: заштита оштећених кривичним делом и других лица; заштита података о идентитету; полицијско опажање (опсервирање) и праћење; посебне мере за обезбеђивање јавног реда; снимање на јавним местима; полицијска помоћ у извршењима и поступцима вансудског намирења; полиграфско испитивање; пријем пријава о учињеном кривичном делу и прекршају; трагање за лицима и предметима; мере циљане потраге; мере за отклањање непосредне опасности; криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе; и јавно расписивање награде.

Део VII: *Полицијска овлашћења* (чл.64–128) позитивно одређује која су то полицијска овлашћења, услове за њихову примену и, делимично, начин примене. Полицијска овлашћења су: упозорење и наређење; провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета; позивање; довођење; задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања; тражење обавештења; привремено одузимање предмета; преглед простора, објеката, документације и контрадиверзиони преглед; заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава; обезбеђење и преглед места догађаја; употреба туђег саобраћајног средства и сре-

¹⁵ Шире: Никач, Ж., *Међународна полицијска сарадња*, КПА, Београд, 2015.

¹⁶ Шире: Никач, Ж., *Полиција у заједници*, КПА, Београд, 2014.

дства везе; утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци; вршење безбедносних провера; пријем нађених ствари; употреба средстава принуде и друга овлашћења предвиђена законом.

Прописана су средства принуде, услови и начин употребе средстава. Врсте средстава принуде су: физичка снага; распршивач са надражујућим средством; електромагнетна средства; службена палица; средства за везивање; специјална возила; службени пси; службени коњи; средства за запречавање; уређаји за избацивање млазева воде; хемијска средства; посебне врсте оружја и средстава и ватрено оружје.¹⁷

Део VIII: *Људски ресурси* (чл. 129-201) уређује специфичности рада и радних односа у МУП-у односно "службенички систем полиције"¹⁸ и функцију управљања људским ресурсима, тако да су у овом одељку нормирана следећа питања: радни односи – начин, услови заснивања и посебни услови за заснивање радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; утврђивање постојања безбедносних сметњи и безбедносне провере – садржина, нивои провера, начин вршења; изјава о правима и дужностима и полагање заклетве; приправници, класификација радних места запослених у МУП-у; организација рада, радно време - распоред рада, прерасподела, дневни одмор, рад дужи од пуног радног времена; годишњи одмор - одлагање или прекид. Даље су прописани: обавеза оцењивања рада; правни основ за дефинисање неспојивих делатности са полицијским пословима; право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање у МУП-у и право на штрајк; стаж осигурања у увећаном трајању; престанак радног односа; право на накнаде, плате и солидарна помоћ; специфична здравствена заштита; распоређивање запослених – премештај и привремени премештај, упућивање и упућивање на рад у иностранство.

Систем каријерног напредовања је нов, подразумева систем више повезаних елемената којима се тежи ка крајњем резу-

¹⁷ Упореди: Никач, Ж., Нови Правилник МУП РС о условима и начину употребе средстава принуде, *Безбедност бр. 4/05*, Београд, 2005, стр. 587-615.

¹⁸ Шире: Миловановић, Д., Вукашиновић Радојичић, З., Оташевић, Б., Марковић, С., *Закон о полицији – предговор и стварни регистар*, Службени гласник, Београд, 2016. стр. 28-42.

лтату – запосленима са најбољим резултатима рада, на одговарајућим радним местима у хијерархији. Окосница система каријарног напредовања су законом прописани услови за напредовање, који дискрецију руководиоца своде на минимум. За напредовање у оквиру истог нивоа предвиђа се одговарајућа стручна спрема, године стажа проведене у претходном звању, успешно завршена обука и одговарајуће годишње оцене чији трогодишњи просек не сме да буде мањи од оцене „четири“. За напредовање на виши ниво у руковођењу полаже се и одговарајући испит. Овај механизам јача везу између усавршавања и оспособљавања са напредовањем у МУП-у.¹⁹

Део IX: *Дисциплинска одговорност* (чл. 202-217) је посвећен питању дисциплинске одговорности и садржи: повреде службене дужности за које је прописана одговорност, права полицијског службеника у дисциплинском поступку, сходну примену других прописа и ближе уређивање дисциплинске одговорности, лаке и тешке повреде службене дужности, дисциплинске мере и поступак, критеријуме за изрицање дисциплинске мере, разлоге и поступак привременог удаљења из службе.

Део X у једном члану уређује питање *одговорности за материјалну штету* приликом обављања службених послова и задатака.

Део XI: *Контрола рада* (чл. 219-243) уређује спољашњу контролу МУП-а, контролу рада полиције и запослених у МУП-у, облике и начин вршења унутрашње контроле запослених; Сектор унутрашње контроле (СУК) – положај запослених, поступање, обавезе, овлашћења и дужности у вршењу унутрашње контроле; контролу рада СУК-а, овлашћење министра и обавезе СУК-а према министру; контролу рада решавањем притужби – поступак, рад комисија, положај комисија и састав (број чланова), престанак дужности и разрешење члана комисије, извештаје о раду комисија за притужбе и дужност чувања поверљивих података.

Део XII: *Финансирање* (чл. 244-248) прописује одредбе о средствима за рад, за посебне намене и за посебне оперативне потребе, као и о Фонду солидарности.

¹⁹ Оп. цит. у нап. 11

Помоћна полиција је уређена је у XIII одељку и то једном одредбом, док одељак XIV носи наслов *Примена других прописа* и такође је регулисан једним чланом.

Део XV: *Прелазне и завршне одредбе* (чл. 251–258) уређена су питања која се, између осталог, односе на евиденције у полицији, овлашћења за доношење прописа, информисања о законским променама, као и ступање на снагу и друга питања.

Полицијски послови

Полицијски послови су, према члану 30. Закона о полицији²⁰, део унутрашњих послова које обавља Полиција, применом полицијских мера и радњи и полицијских овлашћења и то:

- 1) превенција криминала и унапређење безбедности заједници;
- 2) безбедносна заштита живота, права и слобода грађана, заштита имовине, као и подршка владавини права;
- 3) откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и престапа;
- 4) откривање и хапшење учинилаца кривичних дела и прекршаја и других лица за којима се трага и привођење надлежним органима, обезбеђивање доказа, њихова анализа, криминалистичко форензичко вештачење употребом савремених форензичких метода и евиденција;
- 5) откривање имовине проистекле из кривичног дела;
- 6) одржавање јавног реда, спречавање насиља на спортским приредбама, пружање помоћи у извршењима у складу са посебним законима;
- 7) извршавање послова утврђених прописима о оружју, приватном обезбеђењу и детективској делатности;
- 8) обезбеђивање одређених јавних скупова, личности, органа, објеката и простора;
- 9) регулисање, контрола, пружање помоћи и надзор у саобраћају на путевима и други послови из прописа о безбедности саобраћаја;

²⁰ Оп. цит. у нап. 10.

- 10) контрола државне границе, послови у вези са кретањем и боравком странаца, послови азила, прекограничног криминала, ирегуларних миграција и реадмисије;
- 11) безбедносна заштита Министарства;
- 12) извршавање других полицијских послова и задатака утврђених законом и подзаконским актом донетим на основу овлашћења из закона.

Приликом обављања полицијских послова из тач. 3, 4 и 5 полицијски службеници поступају и по ЗКП-у,²¹ *Закону о прекршајима* и другим законима. Начин обављања полицијских послова ближе се уређује подзаконским актом који доноси министар. У функционалном смислу полицијски послови су у целини посвећени остварењу заштите и безбедности људи, њихове имовине и афирмацији прихваћених универзалних вредности развијеног света (владавина права у демократском друштву).

Приликом одређивања садржине и појма "полицијских послова" треба имати на уму више елемената, као што су: циљ послова, природа послова, начин обављања и др. Циљ полицијских послова је заштита и унапређење јавне безбедности што је јасно и директно назначено, док је безбедносни циљ унутрашњих послова само индиректно/посредно наведен. Природа полицијских послова је таква да су они оперативно – безбедносни, уско везани за полицију као струку, где се примењују посебне – полицијске мере и радње и посебна – полицијска овлашћења. Све то уз могућност легалне употребе силе, док су унутрашњи по природи управни односно управно – надзорни, тј. послови државне управе као и код осталих државних органа. Начин обављања полицијских послова је конкретан и непосредан где постоји и могућност употребе принуде за споровођење тих послова, док унутрашњи послови по начину вршења нису класично непосредни и могу их обављати и други државни органи. Узимајући у обзир ове критеријуме списак полицијских послова би вероватно био много краћи, него што је то наведено у тексту новог закона.²²

²¹ Шире: Лештанин, Б., *Приручник за примену новог ЗКП за полицијске службенике и друга лица задужена за примену закона*, Пословни биро, Београд, 2013.

²² Шире: Лештанин, Б., Никач, Ж., *Коментар Закона о полицији*, "Пословни биро", Београд, 2016.

Одредбама новог *Закона о полицији* јача се улога полиције у заједници тако што се одређује да ПУ/ПС, поред осталих послова, подноси скупштини општине локалне самоуправе на подручју на коме се налази информацију о раду и стању безбедности и то једном у годину дана (чл. 25, ст. 1, тач. 9) и чл. 26, ст. 2). Надаље, нови Закон о полицији је у чл.27 на јасан и прецизан начин истакао концепт полиције у заједници који је данс општеприхваћен у развијеном свету, као модел организације и начина рада наше полиције. У поменутој одредби афирмише се не само концепт полиције у заједници већ и идеја о већем учешћу заједнице и грађана у обављању полицијских послова, као савремени приступ питањима безбедности грађана, друштва и државе.²³

Поред примене концепта „Community policing“ новим *Законом о полицији* рад полиције усмерава се тако да буде вођен криминалистичко-обавештајним информацијама, што се изражава кроз полицијско-обавештајни модел (ПОМ) рада полиције. Новину чине и одредбе којима се уређује поступање полиције у стању повећаног ризика, као и у случајевима насиља у породици. По нашем мишљењу концепт Полиције у заједници је темељни модел за рад и организацију полиције поретка (територијалне полиција), док се полицијско-обавештајни модел односи на проблематику специјализованих линија рада. Поменути модели и концепти су комплементарни, међусобно повезани и зависни. Предстоји период имплементације у којем ће верујемо бити могуће да се сагледају почетни резултати,²⁴ затим да се пружи критичка оцена и упуте предлози за унапређење појединих решења.

Саветодавна улога полиције и пружање помоћи грађанима су такође део концепта полиције у заједници чије елементе видимо у чл. 35. Наиме, Полиција има обавезу да грађанима пружи информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност, ако то није у супротности са законом и ако се тиме не угрожава обављање полицијских послова. Грађанин којем је угрожено неко од личних или имовинских права може да се обрати

²³ Шире: Војиновић, М., Полиција у заједници, *Безбедност бр. 3/04*, Београд, 2004, стр. 746-760

²⁴ Шире: Никач, Ж., *Концепт полиције у заједници и почетна искуства у Србији*, КПА, Београд, 2012.

Полицији ради заштите тог права, ако у конкретном случају није обезбеђена друга правна заштита и ако је угрожавање тог права у вези са његовом личном и имовинском безбедношћу. Ако је поступање у циљу заштите права у надлежности неког другог органа, Полиција је дужна да без одлагања захтев проследи надлежном органу и о томе обавести подносиоца.²⁵

Како је у претходном периоду било проблема са појединим полицијским службеницима који болују од болести из групе душевних болести и поремећаја, то је новим *Законом о полицији* предвиђена обавеза полицијског службеника да службено оружје преда и, с тим у вези, обавеза непосредног руководиоца да привремено одузме службено оружје. У супротном постоје елементи за покретање дисциплинског поступка како против полицијског службеника, тако и против непосредног руководиоца. Додајемо да су ова и нека друга питања била донекле новелирана последњим изменама и допунама ранијег Закона о полицији,²⁶ али је то било више у функцији темпоралних решења до усвајања текста новог закона.

Организација Полиције

Организациона структура Дирекције полиције постављена је у чл. 22, ст. 2 *Закона о полицији*²⁷ и њу чине: 1) организационе јединице у седишту – управе, центри, јединице, специјална и посебне јединице полиције; и 2) организационе јединице ван седишта – Полицијска управа за град Београд, подручне полицијске управе и полицијске станице. Овако постављена структура одговора актуелним потребама Полиције и могу се препознати три нивоа руковођења и управљања: стратешки, оперативни и тактички. Организација омогућава јасан ланац руковођења, прецизан систем одговорности, бољу координацију послова, прерасподелу људства и материјално – техничких средстава и др.

²⁵ Оп. цит. у нап. 10.

²⁶ Упореди: Никач, Ж., *Измене и допуне Закона о полицији Републике Србије – критички осврт на важније новеле, Безбедност бр. 02/13*, Београд, 2013, стр. 180-195.

²⁷ Оп. цит у нап. 22, стр. 47-55.

Дирекција полиције је основана 2005. године доношењем ранијег ЗОП-а као правни следбеник Ресора јавне безбедности, када јој је дато у надлежност обављање полицијских и других унутрашњих послова. Као полазна основа за организацију МУП-а у то време био је закључак Владе којим је утврђено да у што већој мери треба обезбедити "јединственост у обављању унутрашњих послова ради најефикаснијег и најрационалнијег коришћења кадрова, опреме, средстава, система обуке и усавршавања и примене професионалних техника и метода".²⁸ У Закључку се даље наводи да треба обезбедити "концентрацију управних послова и ватрогаштва у посебном ресору МУП-а и њихово преношење на јединице локалне самоуправе, уз задржавање управног надзора МУП-а над обављањем тих послова од стране органа локалне самоуправе, што ће се уредити законом".

Организационе јединице у седишту Дирекције полиције – управе (5) су радно и функционално повезане са организационим јединицама у седишту ПУ – управе/одељења/одсеци (5). У питању су послови криминалистичке полиције, полиције (опште надлежности), саобраћајне полиције, граничне полиције и управни послови. Поред тога, у седишту Дирекције полиције постоје организационе јединице које послове обављају на територији целокупне РС и немају организационе јединице ван седишта (УКП, ЈЗО, ЈЗ, Жандармерија, САЈ и ХЈ).²⁹

Полицијске мере и радње и полицијска овлашћења

Полицијске мере и радње (13) издвојене су новим Законом о полицији као посебна целина у односу на полицијска овлашћења јер суштински и представљају мере и радње, а не овлашћења и то:

- 1) заштита оштећених кривичним делом и других лица;
- 2) заштита података о идентитету;
- 3) полицијско опажање (опсервирање) и праћење;
- 4) посебне мере за обезбеђивање јавног реда;
- 5) снимање на јавним местима;
- б) полицијска помоћ у извршењима и поступцима вансудског намирења;

²⁸ Закључак Владе РС 05 бр. 020-5906/02 од 11. 04. 2002. године

²⁹ Оп. цит у нап. 26.

- 7) полиграфско испитивање;
- 8) пријем пријава о учињеном кривичном делу и прекршају;
- 9) трагање за лицима и предметима;
- 10) мере циљане потраге;
- 11) мере за отклањање непосредне опасности;
- 12) криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе; и
- 13) јавно расписивање награде.³⁰

Полицијска овлашћења можемо дефинисати као право и дужност полицијског службеника да предузима одређене мере и радње у случајевима и на начин регулисан прописима која имају за циљ спровођење закона, остваривање безбедности грађана и подршку владавини права у демократском друштву.³¹ У односу на стари ЗОП осим што су полицијске мере и радње издвојене посебно, додата су и три нова полицијска овлашћења: 1) утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци, 2) вршење безбедносних провера и 3) пријем нађених ствари. Полицијско овлашћење заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава допуњено је са додатном мером *Провера* заставе, *гоњење*, *заустављање*, *задржавање* и *спровођење пловила*, која се примењује на рекама и унутрашњим водама од стране речне полиције.³²

Већина полицијских овлашћења су она којима се људска права значајније не ограничавају, али има и оних којима се донекле задире у Уставом и законом загарантована људска и мањинска права и слободе.³³ Оно што полицијска овлашћења и њихова примена у будућности треба да обезбеде је истицање сервисне улоге полиције и јачање поверења грађана у полицију, превенцију криминала и боље стање безбедности у заједници. Новина у односу на стари закон су допуне код примене полицијских овлашћења према припадницима БИА, затим усаглашавање одредби Закона о полицији и Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и

³⁰ Оп. цит у нап. 22.

³¹ Оп. цит. у нап. 22, стр. 103-104.

³² Оп. цит у нап. 22.

³³ Шире: Никач, Ж., *Полиција у заштити људских права и грађанских слобода*, Теме, бр. 04/13, Ниш, 2013, стр. 1669-1688.

*кривично-правној заштити малолетних лица*³⁴ и одредбе о примени полицијских овлашћења према лицима са дипломатско-конзуларним имунитетом.

Нови закон уводи и неке новине у погледу услова и начина примене полицијских овлашћења. Полицијски службеник може ускратити грађанину обавештење о разлозима провере идентитета, ако прикупља обавештења о кривичном делу које се гони по службеној дужности и ако би то могло угрозити постизање циља провере. Провера идентитета може се извршити и без знања лица, ако постоје основи сумње да је то лице учинилац кривичног дела које се гони по службеној дужности. Грађанин који је правилно писмено позван и у писаном позиву упозорен на могућност принудног довођења, али се без оправданог разлога не одазове позиву, може бити доведен у складу са одредбама Закона о полицији. Постоји ограничење у погледу полицијских послова због којих лице може бити доведено, тј. у питању су озбиљнији послови који се односе на превенцију криминала и унапређење безбедности у заједници, безбедносну заштиту и сузбијање криминала. Без писаног налога, између осталог, Полиција може довести лице за којим се трага по било ком основу, које се није одазвало позиву само ако је у позиву упозорено да ће бити доведено, које је затечено у вршењу кривичног дела које се гони по службеној дужности, а ради саслушања у својству осумњиченог у складу са ЗКП-ом. Привремено одузета неексплодирана убојна средства, минско експлозивна средства, импровизоване експлозивне направе, као и друга средства опасна по живот и здравље људи, након криминалистичко форензичке обраде и вештачења, уништавају се без одлагања уз помоћ надлежних органа и на за то предвиђеним местима. Поред обезбеђења лица места полицијски службеник може да изврши и увиђај и реконструкцију догађаја, али само у складу са ЗКП-ом.

Упоредном анализом прописаних мера и радњи и овлашћења долази се до закључка да је највећи број сличан постојећим решењима у овој области. У погледу нових решења неспорно је да се углавном ради о овлашћењима која су одавно присутна и користе се у свакодневном полицијском поступању и оперативном ра-

³⁴ Оп. цит. у нап.8.

ду. Мишљења смо да је законска регулатива полицијских овлашћења сигурно боље решење у правном смислу јер пружа јаче правне гаранције за заштиту људских и мањинских права и слобода, али и већу правну сигурност и прецизност поступајућим полицијским службеницима.

Провера заставе, гоњење, заустављање, задржавање и спровођење пловила (чл. 98) је једно од основних овлашћења речне полиције и усклађено је са међународним правним актима из ове области.

Утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци (чл. 101) је овлашћење преузето из ЗОБС-а чије је увођење било непоходно ради обављања и других полицијских послова (криминал, јавни ред и др.) а не само оне који се односе на безбедност саобраћаја.

Вршење безбедносних провера (чл. 102) је овлашћење које Полиција дуго примењује али му се овим Законом о полицији даје нормативноправни оквир који је непоходан јер је ово нарочито осетљива област с обзиром да је у питању рад са нарочито осетљивим подацима о личности³⁵.

Пријем нађених ствари (чл. 103) такође добија свој нормативноправни оквир и односи се само на нађену ствар која може угрозити безбедност грађана, новац и драгоцености односно опасну ствар.

Новим *Законом о полицији* у практичну примену уводе се и два нова средства принуде - распршивач са надражујућим средством и електромагнетна средства, која се могу употребити ради одбијања напада или савлађивања активног отпора лица. Полицијском службенику и грађанину који је пружио помоћ полицијском службенику који је употребио средства принуде, МУП је дужан да обезбеди сву потребну правну, медицинску, психосоцијалну и другу неопходну помоћ.

³⁵ Шире: Мијалковић, С., Безбедносно проверавање лица – традиционални модели и примери добре праксе, *НБП – Журнал за криминалистику и право*, бр. 2/15, Београд, 2015, стр. 195-210 и *Безбедносне провере у Србији*, (2015), Центар за евроатланске студије и Мисија ОЕБС-а у Србији, доступно на http://ceas-serbia.org/root/images/Bezbednosne_provere_SRB_book.pdf од 30. 11. 2015. године.

Од новина које уводи у употреби средстава принуде можемо издвојити да када употребом средстава за везивање односно везивањем руку није постигла сврха везивања, тада се лицу могу везати и ноге. Средства за запречавање могу се употребити и за спречавања бекства учесника у саобраћају који је учинио тежи прекршај из области безбедности саобраћаја односно тежи прекршај са елементима насиља или изазвао саобраћајну незгоду, а није поступио по знаку полицијског службеника за заустављање возила. При обављању полицијских послова полицијски службеник може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде *не може постићи законити циљ* у извршењу задатка, када је *апсолутно нужно* да од себе или другог одбије истовремени противправни напад којим се угрожава његов или живот другог лица. Полицијски службеник не сме употребити ватрено оружје према возилу у покрету, осим ако се то возило користи са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица. Друга могућност је када се из возила употребљава ватрено оружје са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица.

Радноправне одредбе

У радни однос у МУП, између осталог, не може се примити лице које је правноснажно осуђено за прекршај са елементом насиља. У систем рада МУП-а уводе се безбедносне провере за запослене у три нивоа као и интерни конкурс за руководиоце свих нивоа. Руководећа радна места полицијских службеника класификују се у четири категорије у зависности од сложености послова, образовања, чина/звања, степена одговорности и овлашћења за доношење одлука, као и самосталности у раду и то на (руководећа) радна места:

- 1) стратешког,
- 2) високог,
- 3) средњег и
- 4) оперативног нивоа.³⁶

³⁶ Оп. цит. у нап. 10.

Као новина у закону су и одредбе о раду, радном времену, организацији рада које су усклађене са општим прописима о раду и колективним уговором. У том смислу субвенциона или резидуална примена прописа из (матичне) радно-правне области долази у обзир уколико неко питање није регулисано Законом о полицији.

Нови закон за полицијске службенике у статусу ОСЈ и припаднике ватрогасно – спасилачких једница уводи 12 чинова, а за полицијске службенике у статусу ПД уводи 12 звања. Чинови и звања распоређени су, у зависности од нивоа образовања, у три групе са средњом стручном спремом, са првим степеном високог образовања и са другим степеном високог образовања. Систем оцењивања се мења тако да се врши у два циклуса, али са једном годишњом оценом.

Закон о полицији садржи детаљније одредбе о штрајку полицијских службенике које су усклађене са Законом о штрајку³⁷ и *Међународним пактом о економским, социјалним и културним правима*³⁸.

Поред тога што запосленом у МУП-у радни однос по сили закона може престати по одредбама других закона, радни однос им може престати и због престанка испуњавања услова за пријем у радни однос, лоших оцена, казне затвора, болести зависности и др. Једна од веома битних новина је и да запослени у МУП-у, по потреби, може бити упућен у референтну здравствену установу на тестирање на присуство алкохола и/или психоактивних супстанци у организму. Као што смо већ рекли приликом израде текста закона, законодавац је био руковођен принципом уштеде буџетских средстава па због тога накнада у случају привремене спречености за рад износи 85% основне плате коју би примио као да ради, увећане за додатак за минули рад. Ово правило не важи код професионалне болести или повреде на раду, као и у случају теже болести ван рада која животну угрожава запосленог, где је накнада 100% основне плате коју би примио као да ради, увећане за додатак за минули рад.³⁹

³⁷ 'Сл. лист СРЈ, бр. 29/96 и Сл. гласник РС бр. 101/05 – др. закон и 103/12 – одлука УС

³⁸ "Сл. лист СФРЈ" – међународни уговори бр. 7/71

³⁹ Оп. цит. у нап. 10.

Кривична и прекршајна одговорност не искључују дисциплинску као ни ослобађање од казне у тим поступцима, а нови закон пружа веће гаранције права запослених у току дисциплинског поступка (бранилац, увид у доказе, учешће синдиката и сл.).

У Закону се наводе неке нове и измењене тешке повреде службене дужности, као што су: 1) спавање на радном месту, 2) долазак на посао и конзумирање у току радног времена алкохола, опојних дрога и других психоактивних супстанци, 3) поступање противно одредбама ЗОП-а о синдикалном и др. организовању и деловању, 4) спречавање или ометање спровођења кривичног или другог поступка пред надлежним судом, 5) непријављивање кривичног дела, прекршаја или повреде службене дужности, 6) повреде у вези рада СУК-а, 7) чланство у политичким партијама и 8) лажно пријављивање повреда службене дужности.⁴⁰

За тешке повреде службене дужности могу се изрећи следеће дисциплинске мере и то: 1) новчана казна у износу од 20% до 40% од основне плате увећане за минули рад у времену од два до шест месеци; 2) распоређивање на друго радно место на којем се обављају послови за које је као услов прописана непосредно нижа стручна спрема, односно нижа платна група у трајању од шест месеци до две године; 3) заустављање у стицању непосредно вишег чина/звања од 2 до 4 године; 4) губљење стеченог чина/звања и одређивање непосредно нижег чина/звања у стручној спреми; 5) престанак радног односа.⁴¹ Дисциплински органи (старешина или комисија) нису обавезани правном квалификацијом повреде која је наведена у закључку већ су обавезани чињеничним стањем које је утврђено у току поступка.⁴²

Контрола рада Полиције и МУП-а

Поштовање и заштита људских и мањинских права и слобода при обављању полицијских и унутрашњих послова и сузбијање кривичних дела корупције и других облика коруптивног пона-

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ *Ibid.*

⁴² Шире: Јурас, Д., Никач, Ж., Дисциплинске мере за полицијске службенике у Хрватској и у Србији, НБП – *Журнал за криминалистику и право*, бр. 1/16, Београд, 2016, стр. 187-202

шања, као и других кривичних дела почињених од стране полицијских службеника су посебно у делокругу Сектора унутрашње контроле (СУК).

Досадашњи СУК установљава надлежност у односу на све запослене у МУП-у и постаје основни механизам у борби против корупције унутар Министарства. Сектор унутрашње контроле добија значајно већа овлашћења и предвиђа се спровођење тестова интегритета, затим вршење анализе ризика од корупције и депоновање имовинских карти руководиоца у МУП-у, са могућношћу провере и осталих запослених.⁴³ На тај начин се значајно подиже ниво контроле и степен увида у податке о имовинском стању запосленог, пре свега у сврху борбе против корупције.

Тест интегритета подразумева симулирање реалне ситуације идентичне радним активностима тестираног, коју је тестирани дужан да решава. Смисао је да се на тај начин увиди реакција и поступање тестираног службеника у конкретној ситуацији, без обавезе претходног обавештавања организационе јединице у којој је запослен тестирани.

Нове надлежности прате и нова овлашћења и нови инструменти кроз које ће надамо се Сектор имати пун капацитет да спроведе мере против корупције. Ови инструменти су апсолутна новина, а њихова примена ће верујемо дати низ нових података за даљу анализу и предлагање мера за искорењивање корупције из редова МУП-а.

На крају, решавање притужби детаљно се уређује законом и предвиђа се субвенционална примена закона којим се уређује управни поступак.

Закључак

Нови *Закон о полицији* је уредио значајне појединости око државне управе у овој области, па иако је наслов прописа „*Закон о полицији*“ он се не односи само на полицијске послове, организацију полиције и права и обавезе полицијских службеника. Свеобухватан приступ је спој традиционалног полазишта у изради прописа у Србији и новог начина који намећу европске интеграције.

⁴³ Оп. цит. у нап. 10.

Закон има централну улогу и показује спремност државе да води бригу о безбедности и заштити својих грађана, њихове имовине, јавног реда и сл. Легитимитет полицијског посла зависи од тога како је и на који начин уређен прописима, што је у директној вези са концептом владавине права у демократском друштву.

Непосредно пре доношења новог *Закона о полицији* текст нацрта морао је да прође тзв. „пут закона“ од сачињавања нацрта од стране МУП-а као предлагача, његовог достављања осталим државним органима, организацијама и надлежним телима на мишљење и сугестије, затим спровођење јавне расправе као и достављање Европској комисији Савета Европе на мишљење (ради усклађивања са европском легислативом) и др.

Посебна пажња у Закону посвећена је јачању морала, интегритета и борби против корупције. Полиција је оперативно независна организација која почива на начелима демократског друштва и владавине права и, између осталог, мора бити одговорна за заштиту права полицијских службеника. У том смислу кроз независне и објективне „истраге“ МУП мора да обезбеди заштиту узбуњивачима и да се бори против корупције. Полицијским службеницима се мора омогућити да афирмишу и развијају своје личне способности којима се испољава исправно расуђивање, отворен став, зрелост, поштење, комуникативност, а полицијски менаџери (руководиоци/старешине) и вештине предвођења и управљања.

Друштвена улога полиције, као службе за извршавање закона, се постепено мења у времену транзиције где од једне затворене и строго централизоване службе постаје отворени и децентрализовани сервис грађана који разуме потребе локалне заједнице. Посебно се мора адаптирати на нове трендове у употреби компјутера и других дигиталних средстава, друштвених мрежа које се често употребљавају за вршење веома тешких кривичних дела (тероризам, порнографија, трговина људима, трговина дрогом и сл.). То је нарочито битно гледано кроз призму људских и мањинских права и слобода и могућности њиховог законитог ограничавања. У том смислу полиција мора да обезбеди адекватан систем обуке својих службеника како би они могли својим стручним компетенцијама да одговоре свим изазовима. Нарочито се мора обратити пажња на обуку полицијских менаџера у примени вештина вођења и управљања организацијом и њеним ресурсима.

Посматрано кроз призму упоредног евроконтиненталног полицијског права нови Закон о полицији је класичан тип закона о полицији уз нека осавременењена решења која су ставила акценат на поштовање и заштиту људских и мањинских права и слобода, нове елементе полицијске етике, управљање људским ресурсима, конкурсе у радним односима, механизме борбе против корупције и јачање интегритета и контролу рада свих запослених у МУП-у.

Литература

1. *Безбедносне провере у Србији*, (2015), Центар за евроатлантске студије и Мисија ОЕБС-а у Србији.
2. Војиновић, М., (2004). Полиција у заједници. *Безбедност*, 45(3): 746-760.
3. Јурас, Д., Никач, Ж., (2016). Дисциплинске мере за полицијске службенике у Хрватској и у Србији, *НБП – Журнал за криминалистику и право*, 21 (1): 187-202.
4. Лештанин, Б., (2013). *Приручник за примену новог ЗКП за полицијске службенике и друга лица задужена за примену закона*, “Пословни биро”, Београд.
5. Лештанин, Б., Никач, Ж. (2016). *Коментар Закона о полицији*, “Пословни биро”, Београд.
6. *Закључак Владе Републике Србије* 05 бр. 020-5906/02 од 11. 04. 2002. г.
7. *Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица*, Службени гласник Републике Србије, бр. 85/05.
8. *Закон о министарствима*, Службени гласник Републике Србије бр. 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др. закон.
9. *Закон о полицији*, Службени гласник Републике Србије, бр. 101/05, 63/09 – одлука УС, 92/11 и 64/15.
10. *Закон о полицији*, Службени гласник Републике Србије, бр. 6/2016.
11. *Закон о истрајку*, Службени лист СРЈ, бр. 29/96 и Службени гласник Републике Србије бр. 101/05 – др. закон и 103/12 – одлука УС.
12. Зекавица, Р., Кешетовић, Ж., Легитимитет полиције у Србији, *НБП – Журнал за криминалистику и право*, 20(3): 19-24.

13. *Кодекс полицијске етике*, Службени гласник Републике Србије, бр. 92/2006.
14. *Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима*, Службени лист СФРЈ – Међународни уговори, бр. 7/71.
15. Мијалковић, С., (2015). Безбедносно проверавање лица – традиционални модели и примери добре праксе, *НБП – Журнал за криминалистику и право*, 20 (2): 195-210.
16. Милетић, С., (2009). *Коментар Закона о полицији*, Службени гласник, Београд.
17. Миловановић, Д., Вукашиновић-Радојичић, З., Оташевић, Б., Марковић, С., (2016). *Закон о полицији – предговор и стварни регистар*, Службени гласник, Београд.
18. Никач, Ж. (2005). Нови Правилник МУП РС о условима и начину употребе средстава принуде, *Безбедност*, 45(4): 587-615.
19. Никач, Ж., (2012). *Концепт полиције у заједници и почетна искуства у Србији*, КПА, Београд.
20. Никач, Ж., (2013). Полиција у заштити људских права и грађанских слобода, *Теме* 37(04): 1669-1688.
21. Никач, Ж., (2013). Измене и допуне Закона о полицији Републике Србије – критички осврт на важније новеле, *Безбедност*, 55(2): 180-195.
22. Никач, Ж., (2014). Полиција у заједници, КПА, Београд.
23. Никач, Ж., (2015). Међународна полицијска сарадња, КПА, Београд.
24. Предлог Закона о полицији доступно на <http://www.parlament.gov.rs/akti/zakoni-u-proceduri/zakoni-u-proceduri.1037.html> доступан 03.01.2016.

Brief review of novelties in the Serbian police law

***Abstract:** The new law on police pertains to significant details of the state administration, and although the title is the Police Act, it does not only apply to police work, the organization of the police and the rights and obligations of police officers. The law regulates the organization of the whole MoI, its jurisdiction, the rights and obligations of all employees in the MoI. The law also introduced a*

number of new police powers, modernized the existing ones and introducing innovations in the field of the use of force. There are also provisions pertaining to employment and labor issues, organization of work, and other issues in this field. Special attention was paid to strengthening ethics, integrity and anti-corruption. The new Police Act is a classic type of act about police with some modern solutions that have put the emphasis on the respect and protection of human and minority rights and freedoms, new elements of police ethics, human resource management, competition in labor relations, mechanisms of combating corruption and strengthening integrity and control of the work of all employees in the MoI. Its full implementation, like that of any other system law, will ensue following the adoption of bylaws that will regulate certain areas.

Keywords: *Police Act, police, police measures and actions, police powers, control of the police work, and the MoI and labor relations.*